

RECENZJA
dorobku naukowo-badawczego, twórczego i monografii habilitacyjnej dr
inż. arch. Luca Trabattoni w związku prowadzonym postępowaniem
habilitacyjnym

Podstawą merytoryczną recenzji jest dokumentacja wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego, wykonana przez Kandydata. Dokumentacja składa się z Wniosku formalnego oraz 8 załączników.

1. Sylwetka Habilitanta.

Dr inż. arch. Luca Trabattoni ukończył studia wyższe w roku 2004 na Politechnice Mediolańskiej-Bovisa (Politecnico di Milano-Bovisa). Jego praca dyplomowa dotyczyła planowania mikro-urbanistycznego w Gallarate. Projekt obejmował renowację obszaru przemysłowego w pobliżu centrum miasta.

W roku 2007 Habilitant uzyskał licencję zawodową - uprawnienia budowlane w ramach specjalności architektonicznej bez ograniczeń w Izbie Architektów, Planistów i Konserwatorów prowincji Lodi (Ordine Degli Architetti, Pianificatori E Restauratori, Prowincja Lodi) we Włoszech. Numer licencji zawodowej: 405.

W roku 2010 Habilitant uzyskał stopień doktora w dyscyplinie architektura i budownictwo w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych (IEA ingegneria edile/architettura) na Uniwersytecie w Pawii (Università di Pavia). Rozprawa doktorska dotyczyła strategii projektowania budynków wielorodzinnych, koncentrując się na realizacji ich „przestrzeni wspólnych”.

Dr Luca Trabattoni jest architektem i badaczem specjalizującym się w architekturze zrównoważonej, architekturze tymczasowej, turystyce outdoorowej (kempingi, mobile homes), architekturze kryzysowej (emergency architecture) oraz wykorzystaniu materiałów naturalnych i recyklingowych. Jego dorobek naukowy publikacyjny (głównie z lat 2019–2025), obejmuje artykuły konferencyjne, rozdziały książek, monografie oraz artykuły w czasopismach naukowych. Pracuje jako profesor nadzwyczajny (*Associate Professor*) na Politechnice Opolskiej. Wcześniej związany był z Politechniką Mediolańską i Uniwersytetem w Pawii. Jest współzałożycielem pracowni *ARCò – Architettura e Cooperazione* (Mediolan), która zajmuje się projektami humanitarnymi i zrównoważonymi w sytuacjach kryzysowych.

2. Ocena dorobku naukowo-badawczego i twórczego zawodowego.

Dorobek publikacyjny Habilitanta obejmuje łącznie 26 pozycji naukowych, w tym po doktoracie 21 (na podstawie *Wykazu osiągnięć naukowych* sporządzonych przez habilitanta w *ATEACHMENT No3*, str. 35 - 40). W osobnym zestawieniu *Lista publikacji według punktów* habilitant wymienia 16 pozycji wydawniczych, ogólną liczbę punktów ministerialnych: 600, H-indeks (WoS): 1. W zestawieniu wykonanym przez recenzenta widnieją następujące dane dotyczące aktywności publikacyjnej:

- Scopus: 8 pozycji (lata 2020-2026), cytowań:12, H-indeks: 2 .
- Publish or Perish (Google Scholar): 17 pozycji (lata 2019-2026), cytowań: 29, H-indeks: 3.

W dorobku znajduje się monografia autorska *Planning and designing the absent city: Campsites as temporary settlements*. 2024, 1–175, London, Routledge, DOI: 10.4324/9781003468530.

Dorobek publikacyjny jest spójny i skoncentrowany na wątku tymczasowych, mobilnych i zrównoważonych form osadnictwa. Kluczowe motywy to:

- Architektura tymczasowa (tempomaty settlements) w kontekście turystyki outdoorowej (kempingi, maxi-caravans, mobile homes) → 6 pozycji.
- Architektura kryzysowa i humanitarna (refugee camps, emergency architecture) → 3 pozycje.
- Zrównoważony rozwój (sustainability), materiały naturalne/recyklingowane, off-grid, integracja z krajobrazem → prawie wszystkie publikacje.
- Projektowanie z uwzględnieniem klimatu i krajobrazu (landscape-sensitive design).

Główne nurty badawcze:

- A. Turystyka plenerowa jako model zrównoważonego osadnictwa (mobile homes, kempingi jako „absent city” lub „tempomaty villages”).
- B. Architektura kryzysowa (refugee camps traktowane jako tymczasowe miasta, z naciskiem na waste/water management, participatory design).
- C. Materiały i technologie zrównoważone (raw earth, recycled materials).
- D. Rozwiązania off-grid i niskiego oddziaływania.

Problematyka ta tworzy klarowny, interdyscyplinarny profil specjalizacji naukowej: architektura + urbanistyka + turystyka + humanitaryzm + ekologia.

Oryginalność i wkład naukowy

Mocne strony:

- Propozycja nowego spojrzenia na kempingi i mobile homes nie jako efemeryczne obiekty, lecz jako tymczasowe zespoły osiedleńcze („absent city”, „tempomaty settlements”) – książka monograficzna Routledge 2024/2025 (najbardziej ambitny i oryginalny element dorobku).
- Przenoszenie wiedzy z turystyki outdoorowej do sytuacji kryzysowych (refugee camps) i vice versa – np. maxi-caravans jako rozwiązanie dla obozów uchodźców (ostatni rozdział monografii Routledge) lub participatory design i appropriate technologies w emergency (pozycja: *Sustainability in Emergency: Design*

Strategies and Waste Management for the Living Situation in the Refugee Camps oraz pozycja: *Appropriate technologies in emergency architecture - Le tecnologie appropriate nell'architettura d'emergenza*).

- Praktyczny wymiar: Współpraca z firmą Crippaconcept (projekt Wonderland – zielona *mobile home* z materiałów naturalnych/recyklingowych, off-grid) – pozycja: *Sustainable and affordable prefabricated construction: Developing a natural, recycled, and recyclable mobile home* oraz pozycja: *Wonderland. La mobile home naturale, riciclata e riciclabile per una vacanza sostenibile*. Są to interesujące przykłady research-by-design z bezpośrednim wdrożeniem przemysłowym.
- Nacisk na krajobraz i morfologię jako kluczowe parametry projektowe (studia przypadków w pozycjach: *The Sustainability of the Campsite as It Relates to Morphology, Climate and Landscape* oraz *Coastal Vulnerability: Sustainable Settlements for Outdoor Tourism*. Są to konkretne strategie dla różnych kontekstów (jezioro, morze, wzgórze).

Ograniczenia:

- Duża część prac opiera się na *case studies* (analiza istniejących kempingów, projektów ARCò) i **research by design** – brakuje szerszych badań empirycznych (np. pomiary wpływu środowiskowego, ankiety użytkowników, modele symulacyjne LCA – Life Cycle Assessment).
- Tematyka jest niszowa (outdoor tourism + refugee camps) – wkład jest istotny w tych dziedzinach, ale mniej przełomowy niż w mainstreamowej architekturze zrównoważonej.
- Powtarzalność: większość publikacji krąży wokół podobnych idei (maxi-caravans, off-grid, landscape integration) – odczuwa się brak ewolucji koncepcji w czasie.

Jakość publikacji i zasięg

- Publikacje w renomowanych wydawnictwach: Routledge (książka monograficzna), Springer (Lecture Notes in Civil Engineering), MDPI Sustainability (open access), FrancoAngeli (recenzowane czasopismo włoskie).
- Współautorstwa z Carlo Berizzi, Margherita Capotorto i innymi – wskazuje na stałą współpracę w zespole AUDe (Pawia) i ARCò.
- Część prac open access (np. MDPI, Highlights of Sustainability) – dobry zasięg.
- Chociaż brak jest publikacji w topowych czasopismach Q1, to istniejący dorobek publikacyjny oraz komplementarna aktywność projektowo-architektoniczna pozwala stwierdzić, że osiągnięcia naukowe Habilitanta są solidnie udokumentowane i plasują się na wysokim poziomie (w odniesieniu do dyscypliny architektura i urbanistyka).

Dorobek Luca Trabattoniego jest spójny i oryginalny w niszowej, ale aktualnej dziedzinie: zrównoważonej architekture tymczasowej i mobilnej, z silnym akcentem

na konteksty krajobrazowe, turystyczne i kryzysowe (książka Routledge) oraz projekty wdrożeniowe (Wonderland, ARCò). Prace mają wyraźny wymiar aplikacyjny i interdyscyplinarny (architektura + turystyka + ekologia + humanitaryzm), co wyróżnia je na tle czysto teoretycznych badań.

Ta aplikacyjność dorobku skutkuje niezbyt szerokim oddziaływaniem bibliometrycznym, charakterystycznym dla badań teoretycznych lub analityczno-empirycznych (np. H-index, impact factor, cytowania w naukach chemicznych, biologicznych, fizyce i informatyce). W przypadku naszej dyscypliny, w odniesieniu do recenzowanego wniosku mamy do czynienia z aktywnym architektem badaczem i praktykiem (akademik + projektant w ARCò), którego osiągnięcia naukowe (nie tylko publikacyjne) są wysoce użyteczne, mają zastosowanie w projektowaniu i użytkowaniu kempingów, obiektów turystycznych, są przydatne dla organizacji humanitarnych.

Ogólna ocena (w skali akademickiej dla architekta na poziomie habilitacyjnym): **bardzo dobry** (8/10), z potencjałem na dalszy rozwój poprzez szersze badania empiryczne i projekty międzynarodowe.

Jak już zaznaczyłem, komplementarnym kierunkiem aktywności twórczej Habilitanta jest projektowanie. Imponujący dorobek w tym zakresie obejmuje 42 projekty architektoniczne w tym 31 zrealizowanych w takich miejscach jak: Włochy, Sri Lanka, Boliwia, Albania, Palestyna, Zachodni Brzeg Jordanu, Jerozolima, Strefa Gazy. W dorobku twórczym znajduje się udział w 18 prestiżowych międzynarodowych konkursach architektonicznych.

Osiągnięcia te pozwalają stwierdzić, że dr inż. arch. Luca Trabattoni jest uzdolnionym, wrażliwym twórcą, potrafiącym znakomicie wpisywać swoje koncepcje w kontekst społeczny i krajobrazowy. Tworzy architekturę na światowym poziomie, imponuje wyobraźnią i kreatywnością. Niebanalne rozwiązania kompozycyjne oddają postawę twórczą i korespondują z przemyśleniami teoretycznymi zawartymi w publikacjach naukowych.

Ważnym elementem promocji i upowszechnienia osiągnięć badawczych i twórczych jest udział w konferencjach naukowych. Kandydat wygłosił 16 referatów na konferencjach międzynarodowych (po doktoracie 11), min. w Meksyku, Brazylii, Serbii, Palestynie, Polsce (Opole, Katowice), we Włoszech (Rzym, Pavia, Turyn, Roncade). O zaangażowaniu na tym polu świadczy dwukrotny udział w komitetach organizacyjnych konferencji i sympozjów naukowych.

Uczestniczył w dwóch projektach badawczych realizowanych w drodze konkursów zagranicznych (2020, 2023), był uczestnikiem programu europejskiego BION – Building Zero Impact Network (2015), prowadził badania stosowane na temat architektury zrównoważonej w sytuacjach awaryjnych. Efektem tych badań są zrealizowane budynki pełniące rolę oryginalnych eksperymentów okazjonalnych, co potwierdza znaczący dorobek naukowo-badawczy dr Luca Trabattoni.

3. Ocena monografii „Planning and Designing the Absent City – Campsite as Temporary Settlements”

Monografia Luca Trabattoniego pt. „Planning and Designing the Absent City – Campsite as Temporary Settlements”, wydana w 2024 roku przez prestiżowe wydawnictwo Routledge (ISBN: 978-1-032-74284-7) wnosi oryginalny i znaczący wkład do architektury i urbanistyki, redefiniując kempingi jako **tymczasowe, intermitentne miasta** („absent cities”) – sezonowe osiedla o niskiej gęstości, silnie związane z krajobrazem i naturą.

Kluczowe osiągnięcia badawcze:

- Praca traktuje turystykę na świeżym powietrzu jako *sui generis* system osadniczy. Ten szczególnego rodzaju system jest analizowany przez pryzmat czasu, krajobrazu i zrównoważonego rozwoju.
- Wprowadza prototyp *Maxi Caravan* (mobilny dom bez fundamentów) jako narzędzie minimalizujące ingerencję w grunt i umożliwiające łatwe usuwanie struktur.
- Podkreśla znaczenie wolnej (otwartej) przestrzeni jako istotnego elementu aktywności społecznej i rekreacyjnej, krytykując mechaniczne, maksymalizujące zysk rozmieszczenie jednostek.

Na uwagę zasługuje logicznie przeprowadzony *design-oriented research*: od ponad 50 studiów przypadków i eksperymentu „*Camping Design and Architecture*” po konkretne standardy projektowe, które redukują wpływ ekologiczny (emisje, odpady, destabilizacja ekosystemów) i odpowiadają na overtourism oraz zmiany rynkowe (luksus + etyczna naturalność).

Mocne strony pracy: interdyscyplinarność (urbanistyka + ekologia + socjologia turystyki), empiryczna baza i praktyczne implikacje projektowe. Słabości: głównie kontekst europejski/włoski, brak szerszych symulacji modelowych.

„*Planning and Designing the Absent City*” Luca Trabattoniego to oryginalna i znacząca rozprawa habilitacyjna, która przewartościowuje postrzeganie turystyki outdoorowej w architekturze i urbanistyce. Poprzez traktowanie kempingów jako tymczasowych struktur osiedleńczych, autor wnosi wkład do zrównoważonego planowania przestrzennego, inspirując przyszłe badania i praktyki projektowe. Książka spełnia kryteria oryginalności i wkładu, zasługując na wysokie uznanie w dyscyplinie architektura i urbanistyka

Podsumowując: monografia w interesującej formie uwspółcześnia postrzeganie turystyki outdoorowej jako poligonu doświadczalnego dla zrównoważonego planowania tymczasowych struktur osiedleńczych, spełnia kryteria oryginalności i standardy w zakresie znacznego wkładu w rozwój dyscypliny architektura i urbanistyka, czyniąc zadość wymaganiom Art. 219, 2.a ustawy z dnia 30 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce.

4. Ocena spełnienia kryteriów osiągnięć habilitacyjnych

Poniższa tabela przedstawia ocenę osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych dr Luca Trabattoni w kontekście wymagań stawianych kandydatom w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych, dyscyplina: architektura i urbanistyka.

Kryterium	Opis oceny	Ocena (Spełnia/Nie spełnia)
Osiągnięcie naukowe stanowiące istotny wkład w rozwój dyscypliny architektura i urbanistyka	Osiągnięcie naukowe redefiniuje turystykę outdoorową jako poligon doświadczalny dla zrównoważonego planowania tymczasowych osiedli. Wyniki badań mają duży potencjał aplikacyjny.	Spełnia
Posiadanie stopnia naukowego doktora oraz dorobek naukowo-badawczy	Habilitant jest doktorem nauk technicznych, wykazuje się znaczącą aktywnością naukową zarówno w zakresie oryginalnych zrealizowanych osiągnięć projektowych jak i publikacji.	Spełnia
Aktywność dydaktyczna i popularyzatorska	Dr Trabattoni prowadził zajęcia dydaktyczne na poziomie akademickim, promując zagadnienia zrównoważonego rozwoju przestrzennego.	Spełnia
Istotna aktywność naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. Działalność organizacyjna, współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym	Kandydat udokumentował efekty naukowo-badawcze powstałe w wyniku pracy w Politechnice Opolskiej, w Uniwersytecie w Pawii, Politechnice Mediolańskiej, Nowej Akademii Sztuk Pięknych NABA w Mediolanie. Współpracował z otoczeniem gospodarczym oraz angażował się w realizację projektów związanych z pomocą humanitarną.	Spełnia

5. Wniosek końcowy

Po wnikliwym zapoznaniu się z osiągnięciami publikacyjnymi, projektowymi, dydaktycznymi i organizacyjnymi pozytywnie opiniuję wniosek habilitacyjny. Stwierdzam, że dorobek dr inż. arch. Luca Trabattoni, jak również wskazane osiągnięcia naukowe będące podstawą do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego spełniają wymagania ustawowe.

W szczególności Kandydat posiada dorobek stanowiący znaczny wkład w rozwój dyscypliny architektura i urbanistyka oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną na więcej niż jednej uczelni.

Osiągnięcia w twórczej pracy zawodowej zintegrowane z równoległe prowadzonymi badaniami naukowymi oraz uzyskane efekty w działalności dydaktycznej dr inż. arch. Luca Trabattoni wyróżniają go jako pracownika akademickiego.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'U. Bondary', is centered on the page. The signature is fluid and cursive, with a long, sweeping tail on the final letter.